

De parelduiker van Curaçao

NRC Handelsblad, vrijdag 3 juni 2011 door Atte Jongstra

Ik lach met Grotius is een uitputtend boek. We zien zich gaande tekst een rechtshistoricus ontwikkelen die werkelijk alles wil weten.

De rechtsgeschiedenis van Curaçao zal niet een terrein zijn waarvan de gemiddelde lezer van deze rubriek wakker ligt. Er gaan immers wel eens uren voorbij waarin we niet aan de benedenwindse, historisch-juridische eilandverwickelingen in de historie denken. Maar laten we ook hier vooral de breedte houden. Als er aanleiding is, duiken we erin. Die aanleiding is er nu. Van rechtshistoricus Bastiaan van der Velden verscheen het gravende boek *Ik lach met Grotius en alle die prullen van boeken. Een rechtsgeschiedenis van Curaçao*.

We hebben te maken met een academisch werk. Het klinkt oneerbiedig, maar ik zeg het toch: de parelduiker vreest echter de modder niet. Voor een deel bestaat die modder uit alle zakelijke voetnoten die in de ondermarge van de 366 pagina's zijn aangeslibd. Voor het overgrote deel bestaat de tekst uit kraakheldere, maar in de aard der zaak nogal technische verhandelingen over de manier waarop men op Curaçao heen rechtsprak door de eeuwen. Dat wisselde sterk. Na de periode waarin de Caquetios-indianen zelf hun geschillen oplosten namen de Spanjaarden het bestuur over (1499-1634). Daarna heersten – met twee korte onderbrekingen van Engelse bestuur - de Hollanders. Ordelijke rechtspraak is niet het eerste dat opvalt. De ambtenaren van West-Indische Compagnie waren voornamelijk uit op persoonlijk gewin – zie de titel van het boek, die verwijst naar de internationaal vermaarde, vaderlandse jurist Hugo de Groot (1583-1645).

Ik lach met Grotius is een uitputtend boek. Ik bedoel daarmee dat de rechtshistorische Curaçao-put in haar geheel wordt leeggeschept. We lezen over inheemse regels, de Spaanse alcalde [burgemeester], de eigen rechtsoplossingen van de substantiële, Joodse minderheid op het eiland, scheepsrecht aan wal, Romeins recht en slavernij, het 'recht van opstand', de Emancipatiewet (1862), onroerend goed-kwesties, advocatuur, afro-curaçaoese geschilbeslechting, de vrederechtspraak die de voodoo kan brengen, et cetera. We zien zich gaande tekst een rechtshistoricus ontwikkelen die werkelijk alles wil weten, en merken tot onze verbazing dat ook wij als lezer een enorme honger krijgen naar méér feiten over dit ver-van-ons-bed-onderwerp. Zover weet Bastiaan van der Velden ons te krijgen: dat we zijn boek dichtslaan met de illusie zelf specialist te zijn op dit terrein. We worden daarbij beloond met een aantal schitterende verhalen. Waaronder deze (hier hertaalde) anekdote uit 1823:

De Hollandse Commandeur was het orakel. Men vroeg eens aan een grijsaard hoe oud hij was, 'Ik weet het niet,' was zijn antwoord, 'maar de Commandeur moet het weten.' Voordat er een Vrederecht bestond was dit de man, in wie alle burgerlijke en militaire ambten verenigd waren, en die zelfs in huiselijke onenigheden groot gezag had.

Een vrouw klaagde bij de Commandeur enkele burens aan, die haar huis met stenen bekogeld hadden. Zij bracht het corpus delicti mee, bestaande uit een mand vol grote stenen, zoals er in de omstreken van de baai duizenden gevonden worden. Een hoop volk kwam voor het huis van de Commandeur. Een man droeg een 12 of 13 jarigen jongen het Commandeurshuis in en zei dat deze door vrouw N.N. geslagen was. De Commandeur vroeg den jongen of hem iets mankeerde. 'Nee,' antwoordde deze. 'Welnu, sta dan op!' De jongen ging tevreden heen. De omstanders hielden echter staande dat vrouw N.N. de jongen toch geslagen had. Om hun tevreden te stellen werd de vrouw ontboden. Zij bracht nu de grote steen mee waarmee de jongen haar het eerst gegooid had.

Dit is het mooie van een brede belangstelling: er is geen bodem in de geschiedenis waar men géén parels vindt.

Atte Jongstra

Bastiaan van der Velden: *Ik lach met Grotius en alle die prullen van boeken. Een rechtsgeschiedenis van Curaçao*. Uitgeverij Carib Publishing, 366 p. € 38,50

Het boek is verkrijgbaar bij de betere boekhandel in Nederland en Curaçao en via <http://www.swpbook.com/1364>

